

KOVÁCS FERENC

1930 – 2001

1956 májusának elején friss diplomával a zsebében lépett a Szeizmikus Kutatási Üzem közösségébe. Tolmár Gyula, aki szeretett fiatal geofizikusokkal foglalkozni, csoportjához vette kezdő észlelőnek, majd még az ugyanebben az évben beindított nagylengyeli refrakciós méréseknél már önálló észlelői munkával bízta meg. 1957-ben a kísérleti csoport vezetőészlelője lett, a DR IX szeizmikus vonalon ő rögzíthette fotópapírra az első hazai csoportos robbantás szeizmikus rezgéseit.

Az Üzemhez érkezett első magyar műszerek terepi észlelési munkálatainak irányítására is ő kapott megbízást 1958-ban. Mint a magyar műszerek kiváló ismerője, szakértőként egy évig felügyelte Kínában azt a szeizmikus csoportot, amely az egyik, kőolajra legreményteljesebb területen végzett méréseket.

1960-ban szeizmikus csoportvezetővé léptették elő és a Nyugat-Dunántúl nehéz szeizmológiai adottságú területein nagy szakértelemmel és jelentős földtani eredményekkel vezette a kutatásokat. Számos újítással segítette a szeizmikus anyag minőségének javítását.

A hatvanas évek közepén az üzem vezetése a gravitációs kutatások területre irányította. A gravitációs adatok értelmezésében felhasználta a Bouguer-anomália térképek

különböző átalakításait. Amikor Meskó Attila publikálta a szűrőelmélet gravitációs interpretálásában való hasznosítását, Kovács Ferenc azonnal hozzákezdett (tanszéki segédlet mellett) az üzem belüli bevezetés feltételeinek megteremtéséhez. A gravitációs kutatások területén végzett munkájáért 1978-ban megosztott Állami Díj kitüntetésben részesült.

Egy parlamenti ciklus idejére országgyűlési képviselőséget vállalt Budapest VI. kerületében.

Munkatempója bámulatos volt. Feladatot soha vissza nem adott. Az állandó leterheltség, készenléti állapot bizonyára hozzájárulhatott egészsége megromlásához. Néha nemet kellett volna mondania? Lehetett volna megfutamodni a feladatok elől? Ez nem volt rá jellemző! Sajnálatosan nagyon korán, 54 éves korában meg kellett válnia szeretett szakmájától.

Hisszük és reméljük, hogy hosszú betegsége idején, ha rápillantott az Állami Díjat jelképező jelvényre, azt állapíthatta meg, hogy szakmailag teljes életet élt. Mi, akik csak ezután követjük őt a hosszú útra, tudjuk, hogy igen.

*Molnár Károly
kollégája és barátja*

LUKÁCS ZOLTÁNNÉ

(1929-2000)

Miksa Mária 1929. június 27-én Budapesten született, generációk óta gyógyszerészzel foglalkozó családban. A gyógyszerek, a kémiai és biológiai tudományok titokzatos világa korán megragadta és a természettudományok felé orientálta a kiváló memóriájával és szorgalmával korán kitűnő leányt. A szülői ház atmoszférája, ahol tisztelték a tudományokat, és ahol a hit és a tudomány konfliktusmentes egysége áthatotta a mindennapokat, életre szóló szilárd erkölcsi támaszt és gazdag szellemi útravalót adott számára. Szülei azt remélték, hogy folytatva a családi hagyományokat maga is a gyógyszerészhatást választja. Ifjúi tudás- és kalandvágya viszont arra sarkalta, fedezzen fel új világokat, tanuljon más dolgokat, mint ősei. Az EL-TE geológiai fakultására iratkozott be.

A család megélhetését biztosító gyógyszerész államosítása után nagyon nehézé vált a további tanulás. Majd következett a kitelepítés, az alföldi Kardoskútra és Mária a földtudományokban való további elmélyülés helyett mezőgazdasági munkás lett a Szőlősi Állami Gazdaságban, később cukorgyári munkásnő a Mezőhegyesi Cukorgyárban. A megpróbáltatásokat erős lélekkel viselte. Férjhez menetele után visszatért az Eötvös Loránd Tudományegyetemre. 1952-ben nyerte el geológus diplomáját.

Férjével, Lukács Zoltán gépészmérnökkel, aki a Bányagépgyártó Vállalat alkalmazásába lépett, Tatabányára mentek. Hamarosan megszületett a kis Mária, akit Erzszi, Kati, Teri és Zoli követett. A gyermekek mellett nem volt könnyű Tatabányáról Várpalotára járni, ahol a Dunántúli Kutató Fúró Vállalatnál Mária geológusként dolgozott. A család 1960 végén Budapestre költözött. Mária előbb a Budapesti Műszaki Egyetem Geológiai Tanszékén dolgozott, majd 1963-tól az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt Szeizmikus Kutatási Üzemének (a Geofizikai Kutató Vállalat jogelődjének) lett a geológiai munkatársa.

Az itt töltött harminc éve egybeesett a hazai olajkutatás aranykorával. A vállalat geofizikai térképei alapján évente több mint 400 000 m fúrást mélyített az OKGT. Ennek eredményeként száznál több olaj- és gázmező (köztük Algyő, Üllés, Kiskunhalas, Endrőd, Szeghalom) került felfedezésre. Mária, fontos és felelősségteljes munkakört betöltve, részese volt ezeknek a felfedezéseknek. Ő volt az, aki a több ezer új fúrás sok köbméterre rugó dokumentációját

aprólékosan átvizsgálva azok geofizikai szempontból fontos adatait kijegyzetelte és végtelen precizitással rendszerezte, kartotékon rögzítette. A geofizikai vállalatnál minden fontos földtani információt Mária kartonjai és dossziéi tartalmaztak. Nem kerülték el figyelmét a korábbi fúrási anyagok újrvizsgálatának eredményei, a geofizikai és geológiai folyóiratokban, kiadványokban közzétett új adatok, a különböző kutatási jelentésekben szereplő új információk sem. Ezeket is lankadatlan kitartással gyűjtötte, értékelte, rendszerezte és rögzítette. Olajkutató geológus és geofizikus nemzedékek nap mint nap Mária folyamatosan aktualizált kartotékjairól vették át az új geofizikai térképek szerkesztéséhez kiindulópontként és kontrollként szükséges fúrási és geológiai adatokat.

Csodálatosan precíz volt, számok millióit vetette papírra és sohasem vétett hibát. Egyéb munkái mellett Mária két évtizedig egymaga végezte a szeizmikus mérések robbantólukjaihoz készített, néhány száz méter mély fúrások furadékmintáinak leírását. 1963 és 1983 között több tízezer sekélyfúrás anyagát írta le. Fájó vesztesége szakmánknak, hogy ez a hatalmas anyag nem minősült azokban az években üzleti értéknek, nem került további elemzésre és közreadásra. Sok figyelmet igénylő napi feladatai mellett volt energiája bekapcsolódni a szeizmikus adatok mélyföldtani értelmezésével kapcsolatos tudományos kutatási programokba. Ezek eredményeit szerzőtársaival hazai és külföldi folyóiratokban publikálta.

Harmincévi olajipari szolgálat után Mária 1993-ban, 64 éves korában ment nyugdíjba. Végig megőrzött aktivitását és alkotó erejét méltatja, hogy első és egyetlen olajipari munkaadója, a Geofizikai Kutató Vállalat, a lehetőségek végső határáig igényt tartott munkájára.

Nyugdíjazásával kapcsolata a geológus és geofizikus szakmai közösséggel nem szakadt meg. Rendszeres résztvevője maradt a Magyarhoni Földtani Társulat és a Magyar Geofizikusok Egyesülete előadói üléseinek, szakmai terepbejárásainak. Idejének nagy részét élete utolsó éveiben családjára, elsősorban unokáira fordította, akik sok-sok örömet okoztak számára. Az öröm kölcsönös volt. Még sok terve volt, de az alattomosan támadó betegség megakadályozta végrehajtásukban. Szerettei és tisztelői 2001. január 12-én kísérték utolsó útjára.

Végső nyughelyénél egykori kollegái képviselésében így búcsúztunk Tőle:

Kedves Mária!

A gyászoló pályatársak búcsúzni jöttek. 1973 szeptemberében találkoztam Veled először. Frissen végzett egyetemista voltam, s a Geofizikai Kutató Vállalatnál Te vezettél be a kőolajkutatás adatbázisainak tudományába. Máig emlékszem szemléletes magyarázataidra. Egy finom, kedves hölgy szavaira, aki önzetlenül megosztotta hosszú évek munkájának tapasztalatait egy ismeretlen pályakezdő kollegával.

20 évig dolgoztunk együtt. Végtelenül kedves, kellemes, óriási munkabírású, fáradhatatlan, precíz, csodálatosan jó kollega voltál. Különleges érzékenységgel, az emberek belső személyes világa iránti empátiával megáldva. Minden egykori munkatársad rengeteget köszönhet neked. Abban az időben nem voltak személyi számítógépek, nem voltak xerox másolók. Minden geológiai adat a Te kézirásos gyöngybetűiddel volt kartonokra írva, dossziékba rendezve. Három évtizeden keresztül minden új geofizikai térképhez sok-sok fontos geológiai alapadatot Te biztosítottál.

A Te közreműködéseddel készült geofizikai térképek alapján fedezték fel az ország számos kőolaj- és földgázmezőjét. Nem koncentráltál egy-egy területre, mint sok nagynevű pályatársad, hanem önzetlenül mindenféle szétesztott tudásod. 30 éven keresztül minden kőolaj- és földgázmező felfedezésében benne volt kezed és eszed munkája. Az összesben. Ezek a szénhidrogén mezők több nemzedéket szolgáltak és fognak szolgálni. Ha autóval vagy repülővel utazunk, ha meleg a lakásunk, ha felkapcsoljuk a villanyt és az világít, az a Te munkád gyümölcse is.

Drága Mária, munkatársaid, barátaid, geológus és geofizikus kollegáid, a Magyarhoni Földtani Társulat és a Magyar Geofizikusok Egyesületének tagjai búcsúznak Tőled. Köszönjük végtelen segítőkészséged, önzetlenséged, bölcsességed, a közös munkák örömeinek máig megmaradó szép emlékét.

Drága Mária nyugodj békében!

Pogácsás György

MÁRFÖLDI GÁBOR

1931 – 2000

Hosszantartó, súlyos betegség következtében, életének 70. évében, 2000. november 27.-én elhunyt Márföldi Gábor okleveles villamosmérnök, mérnök-közgazdász, a BME egyetemi doktori címének tulajdonosa és a műszaki tudományok kandidátusa.

Nyíregyházán született, itt végezte gimnáziumi tanulmányait, majd a Budapesti Műszaki Egyetem (BME) Villamosmérnöki Karán folytatott tanulmányokat és itt szerzte meg villamosmérnöki oklevelét 1952-ben.

Első munkahelye a Beloiannis Híradástechnikai Vállalat volt, ahol fiatal kora ellenére fejlesztőmérnöki, valamint szabadalom-kutatási és ügyviteli feladatokat látott el. Már itt társalgási szinten beszélt a német és az angol nyelvet és ezt a szabadalmi feladataiban is hasznosította.

A magyar olajiparba 1956 tavaszán került, a mélyfúrási szelvényezési területre, ahol első feladata az akkor még itthon ismeretlen, irányított áramterű (laterolog) szelvényező műszer kidolgozása volt. Munkatársaival ezt sikeresen oldotta meg és a műszer 1959-re a Geofizikai Mérőműszerek Gyárának (GMG) terméklistájára került és a hazai és külföldi piacokon keresett terméké vált. Időközben számos új műszermegoldás eredményes kidolgozásában fontos szerepe volt, amelyekből több, pl. a sokcsatornás szinuszos karotázs szelvényező berendezés, a GAMMA Művek sikeres gyártmánya lett. Ezekben a műszerekben számos külföldön is bejelentett és megadott szabadalmi megoldás született, amelyek feltalálója, illetve társfeltalálója volt. Ebben az időben született meg egy digitális jellegű, deltakódmodulációs elven alapuló szabadalma, amely jelátvitelében évtizedekkel megelőzte a korát, jól működő laboratóriumi minta is készült, de az akkori magyar technológiai háttér nem tette lehetővé megvalósítását. Főállású munkája mellett 1958 és 1965 között a GMG, majd a jogutód GAMMA Művek tanácsadója is volt.

A Gazdasági Bizottság 1964-es döntése alapján a kereskedelmi célokat szolgáló mélyfúrás-geofizikai műszerfejlesztés és ezzel Márföldi Gábor is áthelyezésre került az ELGI-hez. Itt csoportvezetőként, tudományos munkatársként, majd tanácsadóként a mélyfúrási műszerfejlesztés, majd a külföldi eladásokat szorgalmazó kereskedelem területén tevékenykedett. Munkája hasonlóan eredményes volt, mint előzőleg az olajiparban. Nyugdíjba az ELGI-ből ment 1991-ben.

Nyugdíjaztatása után dolgozott az Akadémia Földrajztudományi Intézeténél, majd a KÖVIKOR Környezetvédelmi Kft. ügyvezetője is volt.

A geofizikai műszerfejlesztés mellett, sokirányú érdeklődésére jellemzően, munkája mellett az 1960-as évek elején mérnök-közgazdász oklevelet szerzett. Érdeklődési köre elsősorban az akkor jelentős hazai geofizikai műszergyártás exportjának elősegítésére irányult. Eredeti szakterületét sem hanyagolta, egyetemi doktori címet nyert a BME-en. Az 1960-as évek végétől a Budapesti Közgazdaság Egyetem Külgazdasági Tanszékén a tanszék munkatársaként rendszeresen oktatott egészen haláláig.

Tudományos érdeklődését és eredményeit igazolja az 1980-ban elnyert kandidátusi fokozata, amelyet a Geofizika, Környezettudomány tárgykörben szerzett. Az 1980-as évek elejétől, ahogy azt maga jellemezte, környezetvédelmi-külgazdasági, valamint környezetgazdasági-külpolitikai kérdésekkel is behatóan foglalkozott. Ugyanebben az időben kvantum-gravitációs és környezetfizikai kérdések is érdekelték. Ebben a tárgykörben érdeklődést kiváltó előadásokat is tartott itthon és külföldön.

Nagyszámú külföldi útja során tartott előadásai, tárgyalásai, szakmai eszmecseréi során nevét Moszkvától Houstonig ismerték és becsülték szakmai körökben. A Magyar Geofizikusok Egyesülete munkájában tagságának kezdete (1957) óta vett részt. 1978 és 1990 között a Közgazdasági Bizottság vezetője volt.

A fiatalkori szakmai tevékenységére jellemző, hogy itthon és külföldön megadott szabadalmainak száma meghaladja a húszat. Az ezeken alapuló műszergyártás hosszú ideig évente százmillió forintot nagyságú volt.

Könnyen kapcsolatot teremtő, visszafogott modorú ember, sőt, ha az alkalom úgy hozta, jó cimborá is volt. Egy olyan pályatárs, kolléga és barát életútja zárult le, aki mindig szívügyének tekintette, hogy szülessenek jelentős, hasznos hajtó, magyar műszaki eredmények (elsősorban a geofizika területén) és azok itthon, de főként külföldön is értékesülhessenek. Jellegzetes alakja hiányozni fog mindazoknak, akik ismerték és becsülték. Személyisége emlékezetünkben tovább él.

Gyászolják, családjá, szerettei és mindannyian, akik ismertük, becsültük és szerettük.

Kubina István